

نسیء و کیسه

پژوهشی در بازشناسی نسیء و ماههای حرام در گاه‌شماری ها و تفاسیر

زیر نظر استاد سید حسن خمینی

رشید داودی

جلد دوم

انتشارات اطلاعات

تهران - ۱۴۰۰

سرشناسه:

خمینی، سیدحسن، ۱۳۵۲ -

عنوان و نام پدیدآور:

نسیء و کیسه: پژوهشی در بازشناسی نسیء و ماههای حرام در گاه‌شماری‌ها و تفاسیر/

زیر نظر [صحیح: نویسنده] سیدحسن خمینی؛ به کوشش رشید داودی

مشخصات نشر:

تهران: اطلاعات، ۱۴۰۰

مشخصات ظاهری:

ج ۲

شابک:

(ج. ۱) 978-600-435-176-8

(دوره) 978-600-435-175-1

(ج. ۲) 978-600-435-177-5

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت:

ج. ۲ (چاپ اول: ۱۴۰۰)

یادداشت:

کتابنامه

عنوان دیگر:

پژوهشی در بازشناسی نسیء و ماههای حرام در گاه‌شماری‌ها و تفاسیر

موضوع:

نسیء

موضوع:

گاه‌شماری عربی

موضوع:

گاه‌شماری اسلامی

شناسه افزوده:

داودی، رشید، ۱۳۶۳ - ، گردآورنده

شناسه افزوده:

مؤسسه اطلاعات

رده‌بندی کنگره:

CE۵۹

رده‌بندی دیویی:

۵۲۹.۳۲۷

شماره کتابشناسی ملی:

۸۷۵۰۶۷۲

انتشارات اطلاعات

تهران: خیابان میرداماد، خیابان دکتر مصدق، روزنامه اطلاعات، شماره پستی ۱۵۴۹۹۵۳۱۱۱

تلفن: ۲۹۹۹۲۳۵۵۶

تلفن دفتر توزیع و فروش: ۲۹۹۹۲۲۲۲

فروشگاه مرکزی: بزرگراه حقانی، روبروی ایستگاه مترو، ساختمان روزنامه اطلاعات، تلفن: ۲۹۹۹۲۴۸۶

فروشگاه شماره (۱): خیابان انقلاب اسلامی، روبروی دانشگاه تهران، تلفن: ۶۶۴۶۰۷۳۴

نسیء و کیسه (جلد دوم)

نوشته سیدحسن خمینی

به کوشش رشید داودی

صفحه آرا: زهره حلوانی

طراح جلد: سهراب مادی

حروف‌نگاری، چاپ و صحافی: مؤسسه اطلاعات

چاپ اول: ۱۴۰۰

شمارگان: ۵۲۵ نسخه

قیمت: ۲۴۰۰۰۰ تومان

شابک: ۱-۱۷۵-۴۳۵-۶۰۰-۹۷۸ (ج. ۲) ISBN: 978-600-435-175-1 (2Vol.set)

شابک: ۵-۱۷۷-۴۳۵-۶۰۰-۹۷۸ (ج. ۲) ISBN: 978-600-435-177-5 (vol.2)

Printed in Iran

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

فهرست

فصل چهارم: پژوهشی تفصیلی در مورد حقیقت «نسی»

۱۷	 مقدمه
۱۷	 آیه‌های ۳۶ و ۳۷ سوره توبه
۱۹	 گفتار اول / شأن نزول آیات
۱۹	 (۱) دیدگاه مقاتل بن سلیمان
۱۹	 (۲) دیدگاه شافعی در احکام القرآن
۲۰	 (۳) دیدگاه علی بن ابراهیم
۲۱	 (۴) دیدگاه طبری
۲۴	 (۵) دیدگاه کیه‌راسی
۲۵	 (۶) دیدگاه طبرسی
۲۶	 (۷) دیدگاه ابن جوزی
۲۷	 (۸) دیدگاه ابن کثیر
۳۰	 (۹) دیدگاه سیوطی
۳۱	 (۱۰) دیدگاه محمد عزت دروزه
۳۲	 (۱۱) دیدگاه زحیلی
۳۴	 جمع‌بندی بحث شأن نزول آیه نسی
۳۴	 ۱. در واکنش به مسئله نسی

۳۵	۲. در زمان خطابه معروف پیامبر (ص) در حجة الوداع
۳۶	۳. در غزوة تبوک
۳۷	نتیجه بحث
۴۱	گفتار دوم/ قرائت‌های مختلف نسیء
۴۱	مقدمه
۴۷	(۱) دیدگاه طبری
۴۸	(۲) دیدگاه شیخ طوسی
۵۰	(۳) دیدگاه ثعلبی نیشابوری
۵۰	(۴) دیدگاه طبرسی
۵۱	(۵) دیدگاه ابوالفتح رازی
۵۱	(۶) دیدگاه ابن جوزی
۵۲	(۷) دیدگاه ابن عطیه
۵۳	(۸) دیدگاه بغوی فراء
۵۳	(۹) دیدگاه ابو حیان اندلسی
۵۴	(۱۰) دیدگاه بیضاوی
۵۴	(۱۱) دیدگاه فیض کاشانی
۵۶	(۱۲) دیدگاه آلوسی
۵۶	(۱۳) دیدگاه شوکانی
۵۷	(۱۴) دیدگاه ابن عاشور
۵۷	جمع‌بندی بحث قرائت‌های مختلف نسیء
۵۷	۱. بدون همزه و مدّ: (النَّسِیءُ)
۵۸	۲. با همزه و به صورت ممدود، بر وزن فعیل: (النَّسِیءُ)
۶۰	۳. بدون همزه و با یاء مشدّده: (النَّسِیءُ)
۶۱	۴. با همزه و بدون یاء: (النَّسِءُ) بر وزن «التَّسْعُ»
۶۲	۵. بدون همزه و با یاء بر وزن «التَّسْعُ»: (النَّسِیءُ)
۶۲	۶. بدون همزه و با یاء بر وزن «النَّدی»: (النَّسِیءُ)

۷. با واو و همزه و بر وزن «فَعُول»: (النسوة)..... ۶۳
۸. با همزه و الف: (النساء)..... ۶۳
- نتیجه بحث..... ۶۳
- گفتار سوم / معنای نسیء..... ۶۴
- ۱) دیدگاه مقاتل بن سلیمان..... ۶۴
- ۲) دیدگاه طبری..... ۶۴
- ۳) دیدگاه شیخ طوسی..... ۶۷
- ۴) دیدگاه کیاهراسی..... ۶۹
- ۵) دیدگاه ثعلبی نیشابوری..... ۷۰
- ۶) دیدگاه ابن عربی..... ۷۲
- ۷) دیدگاه طبرسی..... ۷۵
- ۸) دیدگاه ابوالفتح رازی..... ۷۷
- ۹) دیدگاه ابن جوزی..... ۷۹
- ۱۰) دیدگاه ابن عطیه..... ۷۹
- ۱۱) دیدگاه بغوی فراء..... ۸۱
- ۱۲) دیدگاه قرطبی..... ۸۱
- ۱۳) دیدگاه فخر رازی..... ۸۲
- ۱۴) دیدگاه علاءالدین بغدادی..... ۸۵
- ۱۵) دیدگاه ابو حیان اندلسی..... ۸۶
- ۱۶) دیدگاه ابن کثیر..... ۸۷
- ۱۷) دیدگاه بیضاوی، فیض کاشانی، قمی و آلوسی..... ۸۸
- ۱۸) دیدگاه ابوالمحاسن جرجانی..... ۸۹
- ۱۹) دیدگاه سیوطی..... ۸۹
- ۲۰) دیدگاه طریحی..... ۹۳
- ۲۱) دیدگاه شوکانی..... ۹۳
- ۲۲) دیدگاه حسینی همدانی..... ۹۶
- ۲۳) دیدگاه سمرقندی..... ۹۶

- ۹۶ (۲۴) دیدگاه ابن عاشور.....
- ۹۶ (۲۵) دیدگاه علامه طباطبایی.....
- ۹۷ (۲۶) دیدگاه محمد عزت دروزه.....
- ۹۸ (۲۷) دیدگاه نیشابوری.....
- ۹۸ جمع‌بندی بحث معنای نسیء.....
- ۹۸ ۱. نسیان و ترک کردن.....
- ۹۹ ۲. زیادت و فزونی.....
- ۱۰۱ ۳. الشهر مؤخر (ماه به تأخیر انداخته شده).....
- ۱۰۲ ۴. تأخیر.....
- ۱۰۶ ۵. تأجیل.....
- ۱۰۶ ۶. تغییر و تبدیل در ماهها.....
- ۱۰۷ ۷. متولی نسیء.....
- ۱۰۷ ۸. نام جنادة بن عوف.....
- ۱۰۷ ۹. نام مردی از بنو کِنانه.....
- ۱۰۸ ۱۰. کیسه‌گری.....
- ۱۰۸ نتیجه بحث.....
- ۱۱۱ گفتار چهارم/ متولیان و عمل‌کنندگان به نسیء.....
- ۱۱۱ (۱) دیدگاه مقاتل بن سلیمان.....
- ۱۱۲ (۲) دیدگاه طبری.....
- ۱۱۳ (۳) دیدگاه ابن ابی حاتم.....
- ۱۱۴ (۴) دیدگاه شیخ طوسی.....
- ۱۱۵ (۵) دیدگاه کیاهراسی.....
- ۱۱۵ (۶) دیدگاه ثعلبی نیشابوری.....
- ۱۱۶ (۷) دیدگاه ابن عربی.....
- ۱۱۷ (۸) دیدگاه طبرسی.....
- ۱۱۸ (۹) دیدگاه ابوالفتوح رازی.....
- ۱۱۸ (۱۰) دیدگاه ابن جوزی.....

- ۱۱۹ دیدگاه ابن عطیه
- ۱۲۰ دیدگاه بغوی فراء
- ۱۲۱ دیدگاه قرطبی
- ۱۲۲ دیدگاه ابوحیان اندلسی
- ۱۲۲ دیدگاه ابن کثیر
- ۱۲۴ دیدگاه سیوطی
- ۱۲۵ دیدگاه قمی
- ۱۲۵ دیدگاه آلوسی
- ۱۲۶ دیدگاه شوکانی
- ۱۲۶ دیدگاه حسینی همدانی
- ۱۲۷ دیدگاه ابن عاشور
- ۱۲۸ دیدگاه محمد عزت دروزه
- ۱۲۹ جمع‌بندی بحث متولیان و عمل کنندگان به نسیء
- ۱۲۹ الف) قبایل نسیء کننده
- ۱۲۹ ۱. قبيلة كنده
- ۱۳۱ ۲. قبيلة كنانه
- ۱۳۱ یک. بنو كنانه
- ۱۳۲ دو. بنو مالک
- ۱۳۳ سه. بنو فقیم
- ۱۳۴ نکته: قَلَمَس، نامشخص یا اشاره به عنوان و منصب؟
- ۱۳۴ قَلَمَس، نام یک شخص
- ۱۳۶ قَلَمَس، عنوان یک منصب
- ۱۳۹ ب) آغازگر و بدعت‌گذار نسیء
- ۱۳۹ ۱. جنادة بن عوف
- ۱۴۴ ۲. حذیفة بن عبد بن فقیم
- ۱۴۸ ۳. نعیم بن ثعلبه
- ۱۵۲ ۴. سریر بن ثعلبة

۵. عدى بن عامر بن ثعلبة ۱۵۵
۶. مالک بن کنانة ۱۵۷
۷. عمرو بن لُحَي ۱۵۷
۸. حارث بن ثعلبة بن مالک بن کنانة ۱۶۰
۹. قلع بن حذيفة ۱۶۲
۱۰. صفوان بن أمية ۱۶۳
۱۱. عامر بن الظرب ۱۶۴
۱۲. عدی بن زید ۱۶۴
۱۳. زعيم بيت معين ۱۶۵
- (ج) آخرين نسىء كنده ۱۶۵
۱. ابو ثمامه، جنادة بن عوف ۱۶۵
۲. ابو ثمامه، عوف بن أمية ۱۶۶
۳. ابو ثمامه، أمية بن عوف ۱۶۶
- جمع بندي اولين و آخرين متولى نسىء ۱۶۷
- (د) ساير متوليان نسىء ۱۶۹
۱. بر اساس روايت هشام كلبى ۱۶۹
۲. بر اساس روايت ابن شهاب زهرى ۱۷۰
۳. بر اساس ساير روايت ها ۱۷۱
- (الف) روايت ابن اسحاق ۱۷۱
- (ب) روايت زبيرى ۱۷۲
- (ج) روايت بغدادى ۱۷۲
- (د) روايت مجاهد ۱۷۳
- نتيجه بحث ۱۷۴
- گفتار پنجم / علت جعل و وضع نسىء ۱۷۷
- (۱) ديدگاه ابن ابى حاتم ۱۷۷
- (۲) ديدگاه شيخ طوسى ۱۷۸
- (۳) ديدگاه ثعلبى نيشابورى ۱۷۸

- ۴) دیدگاه طبّرسی ۱۷۹
- ۵) دیدگاه ابن جوزی ۱۷۹
- ۶) دیدگاه ابن عطیه ۱۷۹
- ۷) دیدگاه بغوی فراء و علاءالدین بغدادی ۱۸۰
- ۸) دیدگاه قرطبی ۱۸۰
- ۹) دیدگاه فخر رازی ۱۸۱
- ۱۰) دیدگاه ابو حیان اندلسی ۱۸۲
- ۱۱) دیدگاه سیوطی و حسینی همدانی ۱۸۲
- ۱۲) دیدگاه زحیلی ۱۸۳
- ۱۳) دیدگاه ابن عاشور ۱۸۳
- ۱۴) دیدگاه علامه طباطبایی ۱۸۵
- ۱۵) دیدگاه حسینی ۱۸۷
- ۱۶) دیدگاه نیشابوری ۱۸۸
- جمع‌بندی بحث علت جعل نسیء ۱۸۸
- دیدگاه اول: خصلت و خوی جنگاوری و غارتگری ۱۸۸
- دیدگاه دوم: تأمین معاش از طریق جنگ و غارت ۱۹۱
- دیدگاه سوم: کیسه‌گری ۱۹۳
- نتیجه بحث ۱۹۷
- گفتار ششم/ مکانیسم و کیفیت اجرای نسیء ۱۹۹
- ۱) دیدگاه مقاتل بن سلیمان ۱۹۹
- ۲) دیدگاه طبری ۲۰۰
- ۳) دیدگاه ابن ابی حاتم ۲۰۳
- ۴) دیدگاه شیخ طوسی ۲۰۶
- ۵) دیدگاه کباهراسی ۲۰۷
- ۶) دیدگاه ثعلبی نیشابوری ۲۰۸
- ۷) دیدگاه ابن عربی ۲۱۰
- ۸) دیدگاه طبّرسی ۲۱۱